



Tisk a informace

Soudní dvůr Evropské unie
TISKOVÁ ZPRÁVA č. 58/16
V Lucemburku dne 7. června 2016

Rozsudek ve věci C-47/15
Sélina Affum v. Préfet du Pas de Calais et Procureur général de la Cour
d'appel de Douai

„Směrnice o navrácení“ brání tomu, aby státní příslušník nečlenského státu mohl být předtím, než s ním bylo vedeno řízení o navrácení, uvězněn již z důvodu neoprávněného vstupu na území členského státu přes vnitřní hranici schengenského prostoru

To platí rovněž v případě, kdy je tento státní příslušník, který přes území dotyčného členského státu pouze projíždí, zastaven při opuštění schengenského prostoru a je s ním vedeno řízení o zpětném převzetí členským státem, odkud přicestoval

Směrnice o navrácení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí („směrnice o navrácení“)¹ zavádí společné normy a postupy v členských státech při vyhošťování neoprávněně pobývajících státních příslušníků nečlenských států.

Směrnice stanoví, že vůči každému neoprávněně pobývajícímu státnímu příslušníkovi nečlenského státu musí být vydáno rozhodnutí o navrácení. Tímto rozhodnutím v zásadě začíná běžet lhůta pro dobrovolný návrat, po jejímž uplynutí v případě nutnosti následují opatření k nucenému vyhoštění.

Pro případ, že nedojde k dobrovolnému opuštění území, směrnice členským státům ukládá povinnost provést nucené vyhoštění s uplatněním co možná nejmírnějších donucovacích opatření. Pouze v případě, kdy hrozí, že bude vyhoštění zmařeno, smí členský stát dotyčnou osobu zajistit na dobu, která v žádném případě nesmí překročit 18 měsíců.

Podle francouzského práva mohou být státní příslušníci nečlenských států potrestáni trestem odnětí svobody v trvání jednoho roku, pokud neoprávněně vstoupili na francouzské území. Ve Francii dále může být osoba, vůči níž existuje jedno či více důvodných podezření, že spáchala nebo se pokusila spáchat zločin nebo přečin, za který lze uložit trest odnětí svobody, dočasně zbavena svobody pro potřeby vyšetřujícího orgánu („zadržení“).

Dne 22. března 2013 byla S. Affum, ghanská státní příslušnice, která se nacházela v autobuse jedoucím z Gentu (Belgie) do Londýna (Spojené království), zastavena francouzskou policií v místě vjezdu do tunelu pod kanálem La Manche. Po předložení belgického cestovního pasu, který obsahoval fotografii a jméno jiné osoby, se jmenovaná nemohla prokázat žádným jiným dokladem totožnosti či cestovním dokladem na své jméno, a byla proto nejprve zadržena pro neoprávněný vstup na francouzské území. Francouzské orgány poté požádaly Belgie o její zpětné převzetí na své území.

S. Affum zpochybnila oprávněnost svého zadržení a francouzský Kasační soud (Cour de cassation) se Soudního dvora táže, zda lze s ohledem na „směrnici o navrácení“ uložit státnímu příslušníkovi nečlenského státu trest odnětí svobody za neoprávněný vstup na státní území.

V dnešním rozsudku Soudní dvůr nejprve připomněl svou judikaturu vyplývající z rozsudku Achughabian², které se žádost Kasačního soudu konkrétně týká. Podle této judikatury „**směrnice**

¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/115/ES ze dne 16. prosince 2008 o společných normách a postupech v členských státech při navrácení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí (Úř. věst. L 348, s. 98). Na Dánsko, Spojené království a Irsko se tato směrnice nevztahuje.

o navrácení“ brání právní úpravě členského státu, která ukládá trest odnětí svobody za neoprávněný vstup státního příslušníka nečlenského státu, s nímž dosud nebylo ukončeno řízení o navrácení upravené touto směrnicí. Podle téže judikatury však tato směrnice dovoluje uložení trestu odnětí svobody takovému státnímu příslušníkovi, pokud s ním předtím bylo takové řízení vedeno a pokud na území členského státu nadále neoprávněně pobývá bez legitimního důvodu³. Směrnice dále nebrání ani správnímu zajištění státního příslušníka nečlenského státu za účelem určení oprávněnosti jeho pobytu.

Soudní dvůr následně konstatoval, že neoprávněný vstup je jednou ze skutkových okolností, jejímž důsledkem může být neoprávněný pobyt ve smyslu „směrnice o navrácení“. **Na takového státního příslušníka nečlenského státu, který stejně jako S. Affum neoprávněně vstoupil** na území členského státu, a je z tohoto důvodu považován za osobu neoprávněně pobývajícím na tomto území, **se tedy směrnice vztahuje**. S takovým státním příslušníkem proto musí být vedeno směrnicí upravené řízení o navrácení za účelem jeho vyhoštění, a to do doby, než bude neoprávněnost jeho pobytu případně zhojena.

Soudní dvůr dále uvedl, že výjimky stanovené směrnicí⁴ neumožňují členským státům, aby takového státní příslušníka, jako je S. Affum, vyloučily z působnosti směrnice z důvodu neoprávněného překročení vnitřní hranice schengenského prostoru (v daném případě francouzsko-belgické hranice) nebo z důvodu jeho zadržení při pokusu tento prostor opustit (Spojené království totiž není součástí schengenského prostoru).

Mimoto skutečnost, že je se S. Affum vedeno řízení o zpětném převzetí členským státem, odkud přicestovala (Belgie), neznamená, že by se směrnice na její případ nepoužila. Zpětné převzetí má totiž pouze za následek, že se povinnost provést řízení o navrácení přenesou na stát odpovědný za převzetí státního příslušníka (v daném případě Belgie). Uložení trestu odnětí svobody neoprávněně pobývajícím státnímu příslušníkovi nečlenského státu by oddálilo zahájení tohoto řízení a skutečné vyhoštění, čímž by byl narušen užitečný účinek směrnice.

Konečně situace S. Affum, která územím pouze projíždí, nebrání použití směrnice: státní příslušník nečlenského státu, který cestuje autobusem bez splnění podmínek vstupu, je totiž na území dotyčného členského státu (v daném případě ve Francii) skutečně přítomen, a pobývá v něm tedy „neoprávněně“ ve smyslu směrnice, jež nestanoví jako podmínku určitou minimální dobu, po jakou má být na území přítomen, nebo záměr na tomto území zůstat.

Jelikož se směrnice na S. Affum vztahuje, nemohl být dotyčně uložen trest odnětí svobody pouze z důvodu neoprávněného vstupu na francouzské území předtím, než s ní bylo vedeno řízení o navrácení. Francouzské orgány přitom toto řízení ani nezahájily.

Soudní dvůr tedy rozhodl, že ze stejných důvodů, jaké uvedl v rozsudku *Achughbaban*, členské státy nemohou dovolit, aby státním příslušníkům nečlenských zemí, s nimiž dosud nebylo ukončeno řízení o navrácení upravené směrnicí, byl uložen trest odnětí svobody již pro samotný neoprávněný vstup, jehož důsledkem je neoprávněný pobyt, neboť takový trest odnětí svobody může zmařit použití uvedeného řízení a zpozdit navrácení, a narušit tak užitečný účinek této směrnice. Soudní dvůr upřesnil, že tím ale není vyloučena možnost členských států uložit trest odnětí svobody za spáchání jiných deliktů než těch, které souvisí se samotným neoprávněným vstupem, a to i v situaci, kdy řízení o navrácení dosud nebylo skončeno.

² Rozsudek Soudního dvora ze dne 6. prosince 2011, *Achughbaban* (C-329/11, viz TZ č. 133/11).

³ V jiném rozsudku Soudní dvůr upřesnil, že směrnice nebrání ani uložení trestu odnětí svobody neoprávněně pobývajícím státnímu příslušníkovi nečlenského státu, pokud bylo vedeno řízení o navrácení a státní příslušník opětovně vstoupí na území členského státu v rozporu se zákazem vstupu (rozsudek Soudního dvora ze dne 1. října 2015, *Celaj*, C-290/14, viz TZ č. 112/15).

⁴ Podle směrnice mohou členské státy rozhodnout, že tuto směrnici nepoužijí na státní příslušníky nečlenských států, jimž byl odepřen vstup v souladu s článkem 13 Schengenského hraničního kodexu nebo byli zadrženi nebo zastaveni příslušnými orgány v souvislosti s neoprávněným překročením vnější hranice členského státu po zemi, po moři nebo vzduchem a následně neobdrželi v tomto členském státě povolení k pobytu či oprávnění k pobytu.

UPOZORNĚNÍ: Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce umožňuje soudům členských států, aby v rámci sporu, který projednávají, položily Soudnímu dvoru otázky týkající se výkladu práva Unie nebo platnosti aktu Unie. Soudní dvůr nerozhoduje ve sporu před vnitrostátním soudem. Vnitrostátní soud musí věc rozhodnout v souladu s rozhodnutím Soudního dvora. Toto rozhodnutí je stejně tak závazné pro ostatní vnitrostátní soudy, které případně budou projednávat podobný problém.

Neoficiální dokument pro potřeby sdělovacích prostředků, který nezavazuje Soudní dvůr.

[Úplné znění](#) rozsudku se zveřejňuje na internetové stránce CURIA v den vyhlášení.

Kontaktní osoba pro tisk: Balázs Lehoczki ☎ (+352) 4303 5499